

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЗВО «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА АКАДЕМІЯ ІВАНА
ЗОЛОТОУСТОГО»**

Факультет гуманітарних наук

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нові релігійні рухи

Освітньо-професійна програма Богослов'я

Спеціальність 041 Богослов'я

Галузь знань 04 Богослов'я

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Затверджено на засіданні кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Протокол № 2 від 13 вересня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Програмні компетентності
5. Програмні результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Нові релігійні рухи</i>
Викладач (-і)	Савчук Олег Ігорович – кандидат філософських наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Контактний телефон викладача	+38-066-450-58-97
Е-mail викладача	savchuk.o@ifaz.edu.ua
Формат дисципліни	1. Цикл загальної підготовки 1.2. Блок вибіркової дисципліни
Обсяг дисципліни/ кредити ЄКТС	Лекції, практичні заняття, самостійна робота Години / кредити ЄКТС 2 курс (2022) – 90 год. / 3 ЄКТС, 4 курс (2021) – 90 год. / 3 ЄКТС, 2 курс (2020) – 90 год. / 3 ЄКТС, 4 курс (2019) – 90 год. / 3 ЄКТС,
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifaz.edu.ua/novyny/960-sylabusy-kshd-bak.html
Консультації	Очні консультації: за графіком на кафедрі
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «<i>Нові релігійні рухи</i>» - це вибіркова навчальна дисципліна циклу загальної підготовки для студентів спеціальності «Богослов'я».</p> <p>Предметом дисципліни «<i>Нові релігійні рухи</i>» є сфера феноменів новітнього релігійного життя, багатоманіття релігійних течій та їхніх характерних рис.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Метою викладання дисципліни «Нові релігійні рухи» є успішне засвоєння студентами нових знань, які будуть сприяти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • підвищенню загальної релігієзнавчої культури; • формуванню цілісного уявлення про феномен нетрадиційних релігійних рухів і культів закордоном і в Україні; • вмінню з позицій сучасного релігієзнавства самостійно характеризувати віровчення та інші особливості конкретного типу новітніх релігійних формувань, їх місце в житті українського суспільства; • набуттю досвіду аналізу ступеня, форм і способів поширення новітніх релігійних течій та рухів поміж різних прошарків населення. 	
4. Програмні компетентності	
<p>У результаті вивчення дисципліни «<i>Нові релігійні рухи</i>» (код дисципліни за ОПП 2022 р. – ЗВП-13.2.) студент повинен отримати:</p> <p><i>інтегральні компетентності:</i></p> <p>ІК-1 Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі в галузі богослов'я;</p> <p><i>загальні компетентності:</i></p> <p>ЗК-1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;</p> <p>ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати духовні, моральні, культурні, освітні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;</p>	

<p>ЗК-7 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології</p> <p>ЗК-9 Здатність працювати в команді</p> <p><i>фахові компетентності:</i></p> <p>ФК-3 Здатність визначати взаємодії та взаємозв'язки між богословськими традиціями, оцінювати суспільну і культурну роль богослов'я в історичному та сучасному контекстах;</p> <p>ФК-4 Здатність аналізувати й характеризувати усталені та нові богословські традиції, богослужбові та релігійно-правові практики</p> <p>ФК-6 Здатність критично усвідомлювати безперервність процесу богословських студій</p> <p>ФК-11 Здатність розпочинати і проводити діалог із виразниками різних богословських традицій та представниками суспільства;</p> <p>ФК-13 Здатність проводити консультативну і експертно-аналітичну діяльність в галузі богослов'я</p>
--

5.Програмні результати навчання

<p>У результаті вивчення дисципліни «<i>Нові релігійні рухи</i>» (код дисципліни за ОПП 2022 р. – ЗВП-13.2.) студент повинен отримати:</p> <p><i>програмні результати навчання:</i></p> <p>ПРН11 Здійснювати професійну і суспільну діяльність відповідно до морально-етичних засад і принципів;</p> <p>ПРН14 Вміти презентувати богословську думку в межах представницької і посередницької діяльності;</p> <p>ПРН16 Приймати ефективні рішення у непередбачуваних робочих контекстах розробляти та реалізовувати проекти у галузі богослов'я, державно-церковних відносин, освіти, організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп;</p> <p>ПРН19 З'ясовувати роль, вплив та значення історичного, соціально-політичного, мовно-культурного контексту на формування основних богословських доктрин і практик.</p>
--

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
	2 курс (2022) – 90 год. / 3 кредити ЄКТС, 4 курс (2021) – 90 год. / 3 кредити ЄКТС, 2 курс (2020) – 90 год. / 3 кредити ЄКТС, 4 курс (2019) – 90 год. / 3 кредити ЄКТС
Лекції	2 курс (2022) – 30 год. 4 курс (2021) – 20 год. 2 курс (2020) – 30 год. 4 курс (2019) – 20 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	2 курс (2022) – 15 год. 4 курс (2021) – 10 год. 2 курс (2020) – 15 год. 4 курс (2019) – 20 год.
індивідуальна робота	2 курс (2022) – 3 год. 4 курс (2021) – 2 год. 2 курс (2020) – 3 год. 4 курс (2019) – 2 год.
самостійна робота	2 курс (2022) – 42 год. 4 курс (2021) – 58 год. 2 курс (2020) – 42 год. 4 курс (2019) – 48 год.

Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ Вибірковий
2 курс (2022) – 4 4 курс (2021) – 8 2 курс (2020) – 4 4 курс (2019) – 8	041 Богослов'я	2 курс (2022) – 2 4 курс (2021) – 4 2 курс (2020) – 2 4 курс (2019) – 4	Вибіркова дисципліна циклу загальної підготовки (за ОПП 2022 р.) або вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки (за ОПП 2021 р.)

Тематика курсу «Нові релігійні рухи»				
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Термін виконання

Змістовний модуль 1.

Тема 1 Дослідження новітніх релігійних течій у контексті гуманітарної науки. Феномен неорелігійних течій в сучасному суспільному вимірі.

Поняття релігії. Академічне релігієзнавство: особливості підходу. Феномен НРТ та релігієзнавчі студії. Передумови виникнення НРТ. Класифікація НРТ. Хронологічні засади класифікації НРТ. Проблема дефініції НРТ. НРТ і Новий Вік. НРТ та науково-технічна революція. НРТ та медіакультура.

Тема 2 Неохристиянські релігійні течії.

Неохристиянство та традиційні конфесії: проблема діалогу. Протестантське неохристиянство. НРТ і католицизм. НРТ і православні церкви Сектове ведення та релігієзнавчі студії НРТ: спільні та відмінні риси. Загальні особливості неохристиянства. Біблія як основний текст неохристиянства. Особливості організації Свідків Єгови. Свідки Єгови в Україні. Історія мормонів у США. Мормони та політика. Новітня архітектура Церкви Ісуса Христа Святих останніх днів. Харизматичний рух та неохристиянство. Неохристиянство у пострадянському просторі. Церква Сандея Аделаджі. Християнський синкретизм.

Тема 3 Міжкультурний діалог та неоорієнталістичні течії.

Глобальна інтеграція культур та східні релігії. Товариство Свідомості Крішні – адаптація традиційного індуїзму. Історія вайшнавизму в Індії. Східні психопрактики та Захід. Ошо як культурний феномен. Відносини гуру-учень в умовах західної культури. Східні неорелігії та сучасні відомі люди. ТМ Магаріші та феномен Девіда Лінча. Тантризм на Заході. Історія Фалуьгун та світова політика. Особливості переслідування за релігійною ознакою. Буддизм та його трансформації на Заході. Окупація Тибету та буддизм в еміграції. Вплив буддизму на культуру ХХ століття на Заході.

Тема 4 Пошуки синтезу в постмодерній добі: синкретичні культури.

Синкретичні НРТ як спроба об'єднання людства. Багаїзм – релігія усіх можливих шляхів до Бога. НРТ та комерція. Особливості прозелітизму НРТ. Відновлення матриархальних традицій у Вітті. НРТ та рух за права жінок. НРТ в ісламі.

Змістовний модуль 2.

Тема 5. Сцієнтистські (квазінаукові) напрямки як спроба переосмислення наукової картини світу.

НРТ та екологічні рухи. Популярність магічних практик у контексті НРТ. Церква

саєнтології та політика.

Тема 6. Неоязичництво – спроба повернення до давніх вірувань.

Неоязичництво як спроба відновлення дохристиянських традицій. Скандинавські НРТ. Неодруїди та екологічний рух. Неошаманізм та комерція. Особливості українського неоязичництва. Пошуки нової міфології та неоязичництво. Феномен вуду та сантерії: пошуки нової ідентичності. НЛО-логія та масова культура.

Тема 7. Сучасний сатанізм. Деструктивні релігійні організації.

Сучасний сатанізм як вияв духу часу. Біографія Шандора Ла Вея. Міфи ЗМІ про сатанізм. Апокаліптичність та НРТ. Суїцидальні НРТ. Фундаменталізм та тероризм у НРТ. Харизматичний лідер та його характерні риси. АУМ Сінрікьо – історія трагедії. Страх НРТ як вияв адаптації до глобальної культури.

Тема 8. Феномен релігій-пародій.

Растафаріанство як альтернативне християнство. Карго-культи як приклад релігійного сприйняття. Релігії пародії та сучасна культура. Релігії-пародії у контексті інформаційного суспільства

7. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Залік, максимальна оцінка – 100 балів. Загальна система оцінювання включає оцінки за практичні заняття (50 балів), за контрольну роботу (10) та самостійну роботу (40 балів). Також враховуються виконання завдання репродуктивного, частково-пошукового та творчого рівнів
8. Політика курсу	
Політика курсу « <i>Нові релігійні рухи</i> » передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття / невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат або перекласти розповідь про об'єкт, написати колоквіум у письмовій формі). У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.	
9. Рекомендована література	
<i>Основна:</i> Дудар Н. П., Филипович Л. О. Нові релігійні течії: український контекст (огляд, документи, переклади). Київ: Наукова Думка, 2000. 132 с. Історія релігії в Україні: Навчальний посібник / А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін.; За ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. Київ: Товариство “Знання”, КОО, 1999. 735 с. Історія світової релігієзнавчої думки: Хрестоматія / Упор. В. І. Лубський, В. М. Козленко, Т. Г. Горбаченко Київ: Тандем, 1999. 408 с. Колесник І.М. Новітні релігійні течії та рухи: навчально-методичний посібник. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2016. 152 с. Лубський В.І. Релігієзнавство: підручник / В.І. Лубський, В.І. Теремко, М.В. Лубська; [За ред. В.І. Лубського]. 3-тє вид. стереотип. К.: Академвидав, 2011. 464 с. Нетрадиційні релігійні та містичні культури України / В. М. Петрик, С. В. Сьомін, Є. В. Ліхтенштейн, В. В. Гринько, В. В. Остроухов; заг. ред. В. В. Остроухова. Київ: “РОСАВА”, 2003. 336 с. Нові релігійні течії та організації в Україні: Довідник / Підгот. Л. О. Филипович. Київ, 1997.	

Новітні релігії в сучасній Україні. Збірник матеріалів / ред. кол.: В. Д. Бондаренко та ін. Київ, 2000.

Релігієзнавство: навчальний посібник / [Наук. ред. Д.В. Брильов; відп. за вип. О.В. Лісовий, С.О. Лихота]. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2015. 320 с.

Степовик Д. В. Релігії, культури і секти світу. Посібник з релігієзнавства і сектознавства. 3-є вид., - Івано-Франківськ, 1998. - 266с.

Додаткова:

Бабій М. Правові проблеми буття релігійної нетрадиційності. Нові релігії України. Т. 8. Київ, 2010. С. 185–195.

Базик Д. Базові положення та специфіка інтерпретації концепції Бога в Міжнародному Товаристві Свідомості Крішні. Неорелігії: теоретичні та практичні питання дослідження. / За редакцією О. Кисельова, І. Каплан. / Молодіжна асоціація релігієзнавців. Київ: Видавець Р. Халіков, 2018. С. 111–123.

Баркер А. Що нам слід робити із культурами. Релігієзнавчі нариси. 2016. № 6. С. 125-148.

Богдановський І. В. Світоглядні основи нетрадиційних релігій // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. 2009. Вип. 9. № 1.

Горобець К. «Long time ago, in a galaxy far, far away»: право, влада і релігія у «Зоряних війнах». Право, релігія, кіно. / Д. О. Вовк, О. П. Євсєєв, В. С. Смородинський, І. О. Биля-Сабадаш та ін. ; за заг. ред.: Д. О. Вовк, О. П. Євсєєва. – Харків: ТОВ «Видавництво Права людини», 2018. С. 57–79.

Сленський В. Є. Біле Братство як підручник соціології релігії // Людина і світ. 1996. № 5-6. С. 23-27.

Кобрин М. Секта Догнала: від греко-католицьких традиціоналістів до adeptів «руського міра». Релігієзнавчі нариси. 2016. № 6. С. 44–65.

Релігієзнавчий словник / За ред. професорів А. Колодного, Б. Лобовика. Київ: Четверта хвиля, 1996. 392 с.

Скакун Р., Мороз В. «Кашкетники», «простаки», «темні»: генеза й особливості світогляду та побуту ізольованого п'ятдесятницького угруповання. Релігієзнавчі нариси. 2018. № 8. С. 54–101.

Сморжевська О. Неоязичництво в науковому дискурсі: огляд німецькомовної літератури. Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. 2019. Т. 30 (69) № 1. С. 82–87.

Сморжевська О. Постмодерністські візії релігійності: сучасне язичництво у міській культурі (Україна в загальноєвропейському контексті). Київ: Олег Філюк, 2017. 196 с.

Филипович Л. Феномен неорелігій. Нові релігії України. Т. 8. Київ, 2010. С. 7–25.

Халіков Р. Повстання проти секулярного світу: нарис контрсекулярної релігійності. Релігієзнавчі нариси. 2018. № 8. С. 125–139.

Церкви і релігійні організації України у 2001 році. Довідник / ред. колегія: В. Д. Бондаренко та ін. Київ: VIP, 2002. 186 с.

Шугаєва Л.М. Релігії світу: навч. посіб. / Л.М.Шугаєва. – К.: Академвидав, 20011. – 256 с.

Савчук Олег Ігорович – кандидат філософських наук,
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін